

Školní preventivní strategie

Dlouhodobý plán ZŠ Karla Klostermanna v Železné Rudě v oblasti PREVENCE je

a) přizpůsoben specifikám naší základní školy

B) vychází z platných dokumentů určených pro oblast prevence (dokumenty jsou aktualizovány v MPP pro každý školní rok).

1. Dlouhodobé cíle

Moderní společnost s sebou nese i nežádoucí jevy, na které je třeba žáky připravit, a oddalovat, bránit nebo snižovat nebezpečí rizikového chování. Školní preventivní strategie je součástí školního vzdělávacího programu Škola pro život a má stanoveny následující cíle:

1. Ve spolupráci s rodiči a odbornými institucemi formovat žákovu osobnost, která je s ohledem na svůj věk schopna orientovat se v problematice návykových látek, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice, o problematice spojené s užíváním alkoholu a se škodlivými následky kouření. (rodiče, učitelé a odborné instituce)

2. Vychovávat žáky k odpovědnosti za zdraví své i ostatních:

a) podporovat pocit spokojenosti a bezpečnosti na půdě školy i mimo ni, zejména prevencí nebo bojem proti fyzické a psychické šikaně a vytvářet tak příjemné klima školy. (všichni pracovníci školy)

b) vést žáky k správné životosprávě (rodiče, učitelé, zdravotnické instituce).

3. Budovat „bezpečnou“ třídu (z hlediska šikany, vrstevnických skupin, rizikového chování, zvláště pak záškoláctví a krádeže, ochrany osobního i školního majetku). (zejména třídní učitelé).

4. Zaměřit se na aktuální multimediální negativní jevy, zejména na kyberšikanu a gambling. Učit žáky pravidlům chování na internetu a seznámit je s problematikou sociálních sítí tak, aby si uvědomili, jak snadno jsou veškerá zadaná data zneužitelná a že je třeba osobní data chránit. (odborníci v oblasti prevence, vyučující informatiky + ostatní pracovníci školy).

5. Naučit žáky pravidlům soužití v multikulturní společnosti, zbavit je rasové nenávisti a intolerance. (vyučující v jednotlivých předmětech).

6. Nabídnout žákům netradiční aktivity v rámci výuky a zájmové činnosti mimo školu, aby smysluplně nakládali se svým volným časem, sblížili se se svými vrstevníky. Aktivitami přispívat ke zdravému životnímu stylu a harmonické rovnováze tělesných a duševních funkcí. (vedoucí volnočasových aktivit).

7. Naslouchat zdánlivě malicherným problémům, typickým pro mladší a starší školní věk, a otevřeně se žáky hovořit i na neformální úrovni, např. Školní parlament, besedy v hodinách VkJ, Ov (vyučující, ŠMP, VP).

8. Vést žáky ke zvládnutí základních sociálních dovedností, zejména ke slušné komunikaci, ke správnému rozhodování v netypických, ale i v běžných každodenních situacích, k dodržování osobní i duševní hygieny. (všichni učitelé).

9. Informovat žáky a jejich zákonné zástupce o možnostech odborné pomoci v rámci regionu a taktním jednáním je přimět o svých problémech hovořit.(MŠP,VP a třídní učitelé).

10. Zapojit do každoročního preventivního programu MŠ, rodiče, všechny pracovníky školy a co nejvíce spolupracujících subjektů.(ředitel školy a ostatní pracovníci školy)

2. Metody a formy realizace

aneb jak předchozí „desatero“ naplnit

Ad 1/

Rodiče pomáhají dítěti zorientovat se v dané problematice (drogy, kouření, alkohol), vědí o tom, jak využívá volný čas, všímají si, s kým dítě kamarádí, vnímají jeho zvláštní chování, pokleslý zdravotní stav či jinou příčinu nespokojenosti dítěte. Jsou v kontaktu s ošetřujícím lékařem a v případě potřeby informují školu.(TU, ředitel školy, výchovný poradce, metodik prevence).

Žák má právo dozvědět se o rizikovém chování v rámci ŠVP. Učitelé probírají témata související s touto problematikou zejména v předmětech Výchova ke zdraví, Občanská výchova a Přírodopis. Doplnující vzdělávací obor Etická výchova nabízí učitelům řadu námětů, jak s dětmi preventivně pracovat od I. stupně ZŠ až do 9. ročníku. V rámci českého jazyka je možnost uplatnit témata rizikového chování např. ve slohu, v literatuře apod.

Školní metodik prevence (ŠMP) informuje o problematice na nástěnkách k tomu určených a zajišťuje výběr vhodných programů k doplnění výuky. Pedagogičtí pracovníci a ostatní pracovníci školy budou monitorovat místa potenciálního výskytu rizikových látek (WC, šatny, chodby, odborné místnosti, přilehlé vnější prostory školy). Zároveň prošetří jakýkoli signál o výskytu nežádoucích jevů na škole.(drogy, kouření, alkohol), nebudou situaci řešit izolovaně, ale týmově.

Ad 2/a

Rodiče si všímají varovných signálů šikany, a to nejen u svého dítěte, ale i v jeho blízkém okolí. V případě podezření skutečnost oznamují škole.

Žák má právo kontaktovat Linku bezpečí (116111), vyhledat pomoc MP nebo VP nebo jiného pedagogického pracovníka, a to i v případě, že se ho osobně šikana nebo jiný druh násilí netýká. Mluvíci jednotlivých tříd upozorní na nežádoucí klima ve třídě prostřednictvím Školního parlamentu, který rozvíjí zodpovědnost žáků za vzájemné soužití, a to i napříč ročníky.

Pedagogičtí pracovníci budou soustavně usilovat o stmelování třídních kolektivů. Ke sblížení žáků v rámci celé školy přispěje zahraniční pobyt na partnerské škole, společné projekty (např. Exkurze, Zimní olympiáda, sportovní utkání a závody, kulturní programy, školní výlety). Do výuky společenskovedních předmětů budou zařazovány „prožitkové aktivity“, vedoucí k prevenci nežádoucích jevů ve třídě nebo na škole.

V případě nežádoucí situace pedagogický tým nebo výchovná komise řeší jednání agresora dle platných pokynů MŠMT a dle školního řádu školy. Oběti šikany je doporučena odborná péče (PPP

Klatovy, ošetřující lékař, psycholog) Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikany mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. MŠMT -2294/2013-1) Věstník 8/2013.

Ad 2/b

Rodiče vedou žáka k odpovědnosti za své zdraví (hygienu, prevence předcházení nemocí aj.) ŠMP vybere z nabídky institucí a organizací vhodné přednášky, besedy nebo programy (např. oblast poruch příjmu potravy, oblast sexuální výchovy)

Ad 3/

Třídní učitelé vytvářejí optimální podmínky pro rozvíjení přátelských vztahů ve třídě, k toleranci a respektování druhých, učí děti prosadit se, ale zároveň umět naslouchat ostatním. Při řešení konfliktu má každý právo sdílet své pocity, návrhy, diskutovat podle daných pravidel.

V podstatě platí, že čím nižší věk žáka, tím je prevence méně specifická a je více orientovaná na obecnou ochranu zdraví. Naopak čím je žák starší, tím je prevence více zaměřena na jednotlivé návykové látky. U žáků vyššího věku také získává na významu racionální argumentace a možnost o problémech diskutovat a aktivně se do programu prevence zapojit.

Třídní učitelé zjišťují aktuálně příčiny zvýšené absence, jsou v kontaktu s rodiči, příp. ošetřujícím lékařem. ŠMP zajistí program na téma záškoláctví a kriminality mládeže ve spolupráci s Policií České republiky, případně s Probační a mediační službou v Klatovech. Žáci musí být důsledně vedeni k tomu, že porušení pravidel se trestá a že jsou odpovědní za škodu. (Krádež, poškození majetku, ublížení na zdraví aj.). Pro žáky je závazný Školní řád. V případě nežádoucích jevů pedagogičtí pracovníci postupují v souladu s Metodickým pokynem k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14). A podle Informace o spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č. j. 25884/2003-24, Věstník MŠMT sešit 11/2003.

Ad 4/

Přístup žáků k nežádoucím informacím prostřednictvím internetu neovlivní ani učitelé, ani rodiče. Mohou je však vést správným směrem, aby chránili sebe a neztrpčovali život jiným uživatelům.

ŠMP vybírá vhodné multimediální programy v rámci e-mailových i jiných nabídek, doporučených krajským nebo oblastním metodikem prevence.

Učitelé Informatiky a Společenskovedních předmětů, učitelé Českého jazyka a literatury a ostatní vyučující informují žáky o problematice v rámci výuky podle ŠVP. Rodiče obdrží informační leták o nebezpečí kyberšikany a jsou požádáni o spolupráci, pokud by došlo k podezření v oblasti tohoto rizikového chování.

Ad 5/

Žáci vnímají vrstevníky cizí národnosti v třídním kolektivu, nerozlišují ale jejich práva a povinnosti od ostatních.

Multikulturní výchova je součástí etické výchovy, která propojuje svým obsahem řadu vzdělávacích předmětů.

Učitelé zařazují do tematických plánů poznatky o zemích, odkud děti jiných národností pocházejí (např. zeměpis, občanská výchova, český jazyk a literatura, cizí jazyk, výtvarná výchova.). Žáci tak získají povědomí o tradicích, zvycích, kultuře a specifikách dané země.

Železnorudský region přímo nabízí návštěvu míst spojených s fašistickou minulostí. Učitelé usilují o to, aby žáci část této historie pochopili a spravedlivě posoudili. Zároveň musí být žáci poučeni o extremistických skupinách, zejm. o neonacismu. Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance MŠMT ČR 2001 (Internetová stránka MŠMT www.msmt.cz, oblast mládež) Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j. 14 423/99-22, Věstník MŠMT sešit 5/1999.

Žáci jsou seznamováni s židovskou otázkou v podobě opakujících se projektů i jinou aktuální formou (Výuka Šumavou, Návštěva Tereziína a jiných koncentračních táborů, filmové projekty, videonahrávky, výstavy, muzea, besedy aj.)

Ad 6/

Škola každoročně připravuje bohatou nabídku mimoškolních aktivit. V září se žáci mohou přihlásit do kroužků, zaměřených zejména na sportovní, přírodovědnou a kulturní oblast. (viz www stránky školy).

V průběhu roku jsou v rámci výuky pořádány sportovní turnaje a soutěže, školní diskotéky, kulturní vystoupení pro žáky a širší rodičovskou veřejnost, např. vánoční pořady, hudební vystoupení, Den otevřených dveří, Akademie K. Klostermanna)

Žáci se účastní společných projektů – výjezdy do zahraničí, lesní pedagogika, soutěže NP Šumava aj.

Ad 7/

Všichni pedagogičtí pracovníci jednají se žáky s porozuměním a taktem, pokud je žáci sami vyhledají a svěřují se jim, případně požádají-li je o nějakou pomoc. Pokud je problém třeba řešit s rodiči nebo speciálními pracovníky, spolupracuje MP spolu s VP a vedením školy na společném postupu ve prospěch dítěte do té míry, kam sahají jejich kompetence. Upozorní-li žák na problém v rámci třídy, je postupováno podle interních pravidel a metodických pokynů /viz předchozí body 1,2,3/.

TU se na počátku šk. r. seznamují s doporučením ŠMP.

1. Naslouchat dětem, jejich problémům, být citliví i k jejich drobným pokusům o komunikaci, protože není vždy snadné mluvit o svých starostech.

2. Nezapomínat na to, že každé dítě je individualitou a tudíž každé potřebuje i jiný přístup k řešení svých problémů.

3. Podporovat dobré vztahy mezi dětmi ve třídě.

4. Chválit děti i za drobné pokroky.

5. Mluvit s dětmi o všech návykových látkách (legálních i nelegálních) způsobem přiměřeným věku, nepodceňovat informovanost dětí v této oblasti.

6. Nevstupovat s dětmi do koalice proti někomu jinému.

7. Neslibovat dětem věci, které nemůžete splnit, a nezavazovat se slibem mlčení k něčemu, co nemůžete dodržet.

8. S rodiči problémových dětí mluvit otevřeně, ale citlivě.

Ad 8/

Základním pravidlům slušného chování a základním hygienickým návykům učí dítě jeho rodiče. Vytváří dítěti takové prostředí, aby žilo spokojeně, bez stresu a mělo chuť do života. Pedagogové mohou osvojené návyky z MŠ rozvíjet a upevňovat na I. a II. st. ZŠ (základní projevy společenského chování, osobní hygiena, dopravní výchova, pracovní návyky, chování člověka v krizových situacích)

ch). Specifika mladšího a staršího školního věku vyžaduje ze strany učitelů odbornou způsobilost, trpělivost a takt a vhodně zařazené metody spolupráce. Každý TU si stanoví ve své třídě pravidla společné práce. Upřednostňuje práci týmovou a vede k zodpovědnosti každého člena týmu. Při řešení problému dává prostor každému, aby sdělil svůj názor. Vede žáky ke zdravé ctižádostivosti, ke spravedlivému vidění a hodnocení sebe sama, pomáhá mu vybudovat důvěru ve vlastní síly. Třídní učitelé mají stěžejní úlohu při vytváření žákovy charakteru.

Ad 9/

Rodiče i žáci mají právo na odbornou pomoc a odborné poradenství. Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Škola má velmi dobré zkušenosti s Pedagogicko - psychologickou poradnou v Klatovech (PPP), s p. Mgr. Vladimírou Brandovou. Rodiče si však mohou odbornou pomoc zvolit dle vlastního výběru. ŠMP má k dispozici odbornou literaturu, přístup k metodickým pokynům, spolupracuje s VP, TU a vedením školy. Spolupracuje s oblastním metodikem prevence a doporučí kontakty na odborníky, pokud je daná situace vyžaduje. Zároveň respektuje soukromí rodičů a dětí, chrání jejich práva a osobní data.

Ad 10/

Efektivní minimální preventivní program, vypracovaný na roční období, vyžaduje spolupráci a odpovědnost na několika úrovních:

ředitel školy - má odpovědnost za podporu, vytváření a realizaci programu

školní metodik prevence - koordinuje přípravy a realizace programu

výchovný poradce - podporuje aktivity související s prevencí v rámci plánu výchovného poradenství

pedagogický sbor - jednotliví učitelé začleňují preventivní témata do výuky jednotlivých předmětů (ŠVP)

třídní učitelé - stěžejní úloha při naplňování MPP

žáci - participují na přípravě a realizaci programu

krajský/oblastní metodik prevence)- zajišťuje odbornou a metodickou pomoc pro ŠMP a je garantem kvality programů

spolupráce s jinými organizacemi v regionu, využití kvalitní odborné nabídky v rámci celé ČR

aktualizace dokumentů v oblasti prevence

evaluace naplňování školních preventivních strategií